

Законнар кайда туа?

**“Вәкиллекле идарә - ул шундый инструмент:
анда иң сәләтле музыкантлар гына уйный
ала. Ул инструментта уйнау искиткеч авыр
һәм үзенчәлекле.” (Клеманс Меттерних)**

IX-XI сыйныфлар. Түгәрәк өстәл янында очрашу.
Бикчантаева Деляра Мавлетзяновна-Теләче районы
Олы Мәтәскә урта мәктәбенең югары категорияле тарих һәм
жәмгыять белеме укытучысы

Россияда парламентаризм барлыкка килү

I Дәүләт Думасы

27 апрель – 9 июль 1906 ел

II Дәүләт Думасы

20 февраль-2 июль 1907 ел

III Дәүләт Думасы

1ноябрь 1907ел – 9 июнь 1912ел

IV Дәүләт Думасы

15 ноябрь 1912 ел – 6 ноябрь 1917 ел

Мөселманнар Дәүләт Думасында

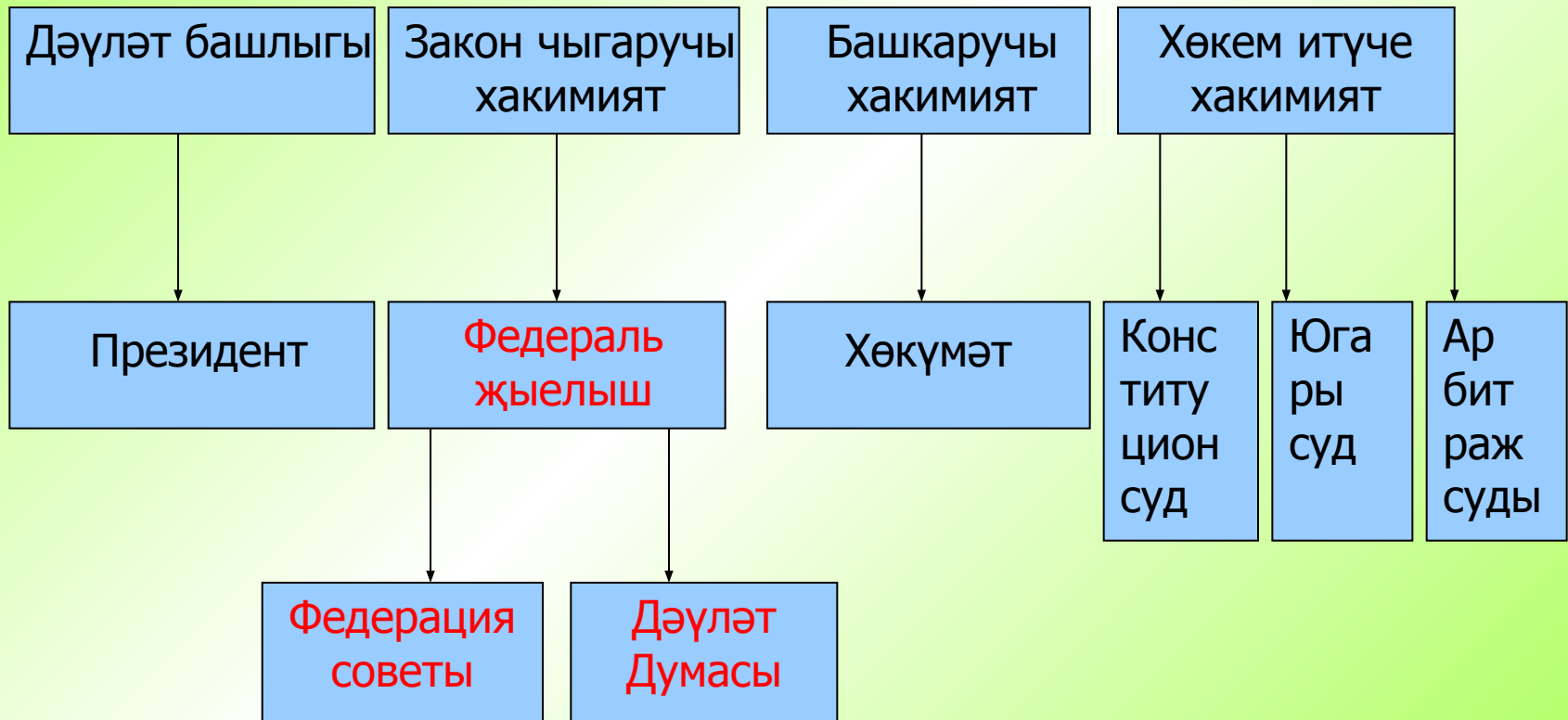
Беренче Думаның мөселман фракциясе

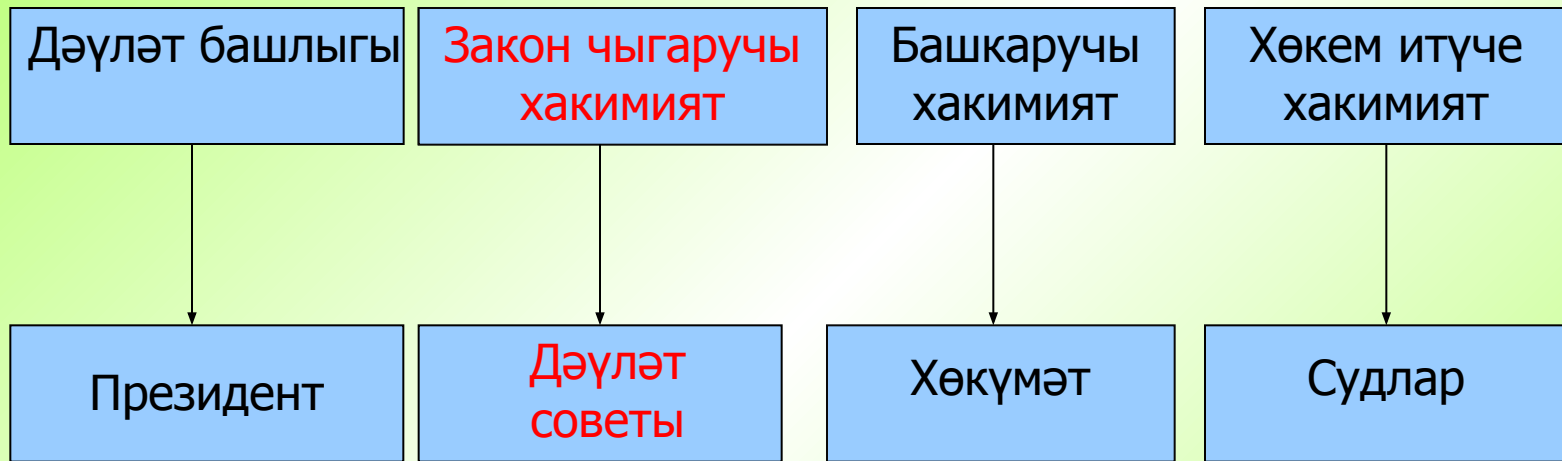
- Казан губернасыннан дүрт Думага 40 лап депутат сайлана.
- Думалар эшчәнлегендә мөселман фракциясе мөһим роль уйный.
- Мөселман халыкларыннан дүрт Думага 70 тән артык депутат сайлана.

Дума	Мөселманнар	Татарлар
I	24	12
II	34	15
III	10	7
IV	7	4

*Россия Федерациясендә дәүләт
хакимияте органнар системасы*

*Татарстан Республикасында дәүләт
хакимияте органнар системасы*

Федераль жыйыныш **(Федеральное собрание)**

Федерация советы
(Совет Федераций)

166 депутат

Дәүләт думасы
(Государственная Дума)

450 депутат 5 елга сайлана

Сәяси фракцияләре: ЕР,
КПРФ, ЛДПР, СР

Дәүләт советы (Государственный совет)

Рәисе: Мөхәмәтшин Фәрит
Хәйрулла улы

Депутатлар саны: 100 (50се партия исемлекләре, 50 се бер
мандатлы округлар буенча)

“БЕРДӘМ РОССИЯ”

КПРФ

“Татарстан – яңа гасыр” депутатлар төркеме

5 елга сайлана

Дәүләт советы вәкаләтләре

- Татарстан Республикасы Конституциясен кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- Республика законнарын кабул итү;
- Татарстан Республикасы бюджетын раслау;
- Татарстан Республикасының эчке сәясәтен һәм тышкы эшчәнлек юнәлешләрен билгеләүдә катнашу;
- Башкарма хакимият органнары системасын билгеләү буенча вәкаләтләр һәм башкалар.

Закон проектларын эшләү комитетлары

- ◆ Дәүләт корылышы һәм җирле үзидарә комитеты
- ◆ Законлылык һәм хокук тәртибе комитеты
- ◆ Мәдәният, фән, мәгариф һәм милли мәсьәләләр комитеты
- ◆ Икътисад, инвестицияләр һәм эшкуарлык комитеты
- ◆ Бюджет, салымнар һәм финанс комитеты
- ◆ Социаль сәясәт комитеты
- ◆ Экология, табигатьтән файдалану һәм аграр мәсьәләләр комитеты

Дәүләт советында кабул ителгән законнар

- **ТР Конституциясе**
- **“Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы**
- **Татарстан Республикасы Гаилә кодексы**
- **Административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы**
- **Бюджет кодексы**
- **“Мәдәният турында” Татарстан Республикасы Законы**
- **“Татарстан Республикасы дәүләт символлары турында” Татарстан Республикасы Законы**
- **Сайлау кодексы**
- **Татарстан Республикасы Экология кодексы һәм башкалар**

Норматив-хокукый актларның буйсыну тәртибе

Конституция

Федераль законнар

Президент указлары

Хөкүмәт карарлары

*Министрлыклар һәм
ведомстволарның
хокукый актлары*

*Жирле үзидарә
органнарының
хокукый актлары*

Депутатларның яшь группалары

- ✓ 30 яшькә кадәр – 6 депутат;
- ✓ 30 – 40 яшьлөрдә - 8 депутат;
- ✓ 40 – 50 яшьлөрдә - 27;
- ✓ 50 – 60 яшьлөрдә - 37;
- ✓ 60 тан югары 21 депутат

Парламентның милли составы

- ✓ Татарлар – 65 депутат;
- ✓ Руслар – 32 депутат;
- ✓ 1 әр мордва һәм чуаш милләтле депутатлар

Парламент депутатларының белем дәрәжәсе

- ✓ 98 депутат – югары белемле;
- ✓ 1 депутат – махсус урта белемле;
- ✓ 9 депутат – фәннәр докторы;
- ✓ 29 депутат – фәннәр кандидаты

www.speaker.tatarstan.ru

www.duma.gov.ru

www.gossov.tatarstan.ru
